

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну
«Психологія масової поведінки»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність *053 Психологія*

Освітньо-професійна програма *Психологія*

Кількість кредитів: 3

Рік підготовки: 1, семестр: 2

Компонент освітньої програми: вибіркковий

Мова викладання: українська

Викладач: Шандор Федір Федорович, доктор філософських наук, професор
e-mail: fedir.shandor@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу: Сучасний психолог часто стикається з потребою розуміння теоретичних та прикладних проблем соціально-психологічного феномену масової поведінки. У період активного розвитку інформаційних технологій для студентів-магістрів є необхідними знання підходів до вивчення різноманітних феноменів масової поведінки, масових настроїв та емоцій, взаємодії мас і лідера тощо. Вивчення курсу «Психологія масової поведінки» є логічним продовженням ознайомлення студентів з проблемами соціальної психології, яка вивчає вплив групи на поведінку індивіда, в даному випадку – маси. Знання психолога особливостей масової поведінки, механізмів її виникнення та розвитку, способів врегулювання забезпечить грамотний підхід до вирішення практичних проблем у різноманітних сферах людської життєдіяльності, де проявляються феномени масової свідомості.

2. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія масової поведінки» є: формування у студентів теоретичного знання, щодо особливостей прояву феноменів масової свідомості та поведінки в контексті історичних умов і взаємодії різних видів культури.

Завданням курсу є ознайомлення з основними механізмами та способами впливу на формування мас, ефективного соціального контролю, що дасть можливість стабілізувати суспільство, зменшити ймовірність соціальних конфліктів і катаклізмів, збільшити можливості суспільного прогресу; розвиток прогностичних вмінь та компетентностей у використанні відповідних знань на практиці.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни. У процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологія масової поведінки» студенти ознайомляться з історичним підґрунтям виокремленого напрямку в психології, що досліджує масові психологічні феномени; психологічною характеристикою масової активності громадян; методами впливу та прийомами управління мас; психологією натовпу та маніпуляціями масовою свідомістю в сучасному світі; особливостями масової комунікації та громадської думки.

4. У результаті вивчення дисципліни «Психологія масової поведінки» студент повинен **знати і вміти**:

- **знати**: поняття натовпу, публіки, маси, масової свідомості, масового несвідомого; специфіку масової психіки порівняно з індивідуальною психікою; основні теорії психології мас; історію становлення психології мас як соціально-психологічної дисципліни; психотехнології підходів щодо впливу на маси; впливу на психологічну специфіку проявів масової поведінки людей; механізми психологічної регуляції масової поведінки людей; сучасні методи та стратегії організації психологічної допомоги;

- **вміти** здійснювати аналіз масової поведінки людей в кризових ситуаціях, в натовпах, в стані афекту та ін.; здійснювати пошук джерел та каналів інформації для розкриття певного питання у галузі психології масової поведінки; організовувати та проводити психологічне дослідження особливостей поведінки людини в натовпі із застосуванням валідних та надійних методів; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Савенкова Л.О. психологія спілкування: навч. Посібник / [Л.О.Савенкова та ін.]; за заг.ред Л.О. Савенкової; Держ ВНЗ «Київ. Нац економ у-тет ім. Вадима Гетьмана». – Київ, КНЕУ, 2015. – 309с.
2. Матвійчук Т.Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т.Ф. Матвійчук – Львів, «Галич-Прес», 2018. – 76 с.
3. Дзвінчук Д.І., Заграй Л.Д., Кононенко В.І. Український пріоритет: нація, соціум, культура: монографія. Івано-Франківськ: МістоНВ., 2019 – 268с.
4. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів. К. : Каравела, 2011. – 296 с.
5. Корнев М. Н., Фомічева В. М. Проблема групи та особистості у соціальній психології : курс лекцій; Ін-т післядипломної освіти КНУ ім.Т. Шевченка. К., 2004. – 222 с.
6. Мерзлякова О. Як не потрапити на гачок маніпулятора. Програма занять для молоді. К : Шкільний світ, 2010. – 128 с.
7. Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель Д. Я. Райгородский]. Самара : Бахрам М., 2010. – 592 с.
8. Почебут Л. Г. Социальная психология толпы. Санкт-Петербург : Речь, 2004. – 240 с.
9. Тлумачний словник психологічних термінів в українській мові. - 3-тє вид. / В. Й. Бродовська, І. П. Патрик, В. Я. Яблонко ; Південнослов'янський ін-т Київського славістичного ун-ту. – К. :Професіонал, 2018. – 224 с.
10. Циба В. Т. Теоретичні засади соціальної психології: системний підхід : монографія; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». К. : Ун-т «Україна», 2011. – 359 с.

11. Бойко О.Д. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / О. Д. Бойко [та ін.] ; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. – К., 2010.
12. Бойко О.Д. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / В. М. Петрик [та ін.]. – 2-ге вид. – К.: ЗАТ ВІПОЛ, 2011. – 248 с. – Розд. 4: Політичний нейромаркетинг / О. Д. Бойко. – С. 101–110.
13. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни: навчальний посібник / В. Зеленін. – К: Люта справа, 2015. – 384 с.
14. Різун В. Теорія масової комунікації: підручник / В.Різун – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2009. – 260 с.
15. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж / Сьюзан Форвард, Донна Фрейзер. – В-во: Фабула, 2019. – 336 с.
16. Лебон Г. Психология народов и масс./ Гюстав Лебон. – Из-во: Андронум, 2020 – 210 с.

Допоміжна

1. Аронсон А., Уилсон Т., Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме / А.Аронсон, Т.Уилсон, Р.Эйкерт. — М., 2002. — 286 с.
2. Бехтерев В. Внушение и толпа / В.Бехтерев // Психология толпы: социальные психологические механизмы воздействия на массы. — М.: Издво Эксмо; СПб. : Terra Fantastica, 2003. — С. 399–416.
3. Бэрн Р., Ричардсон Д. Агрессия / Р.Бэрн, Д.Ричардсон. — СПб. : Питер, 1998. — 486 с.
http://www.law.vsu.ru/structure/criminalistics/books/baron_richardson.pdf
4. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політики. (Глибинні регулятиви психологічного повсякдення): Монографія / О.Донченко, Ю.Романенко. — К. : Либідь, 2001. — 334 с.
5. Донченко Е. Социетальная психика / Е.Донченко. — К., 1994.
6. Зимбардо Ф., Ляйпе М. Социальное влияние / Ф.Зимбардо, М.Ляйпе. — СПб. : Питер, 2001. — 168 с.
7. Казміренка В. Інтеграційні процеси в суспільстві та політичний вибір особистості : моно-графія / за ред.. В.П.Казміренка. — К. : Міленіум, 2008. — 360с.
8. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием / С. Кара-Мурза. — К. : Оріяни, 2000. <http://www.klex.ru/65>
9. Копець Л. Класичні експерименти в психології: Навч. посібник/ Л.Копець. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. — 283 с.
10. Корнєв М.Н., Фомічова В.М. Психологія масової поведінки / М.Н.Корнєв, В.М.Фомічова. — К.: Ін-т післядипломної освіти Київ. нац. унту ім. Тараса Шевченка, 2000. — 268 с.
11. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Д.Лалл; [пер. з англ.]. — К. : К. І. С., 2002. — 264 с.
12. Лебон Г. Психология народов и масс / Г.Лебон. — СПб., 1996. — 468с.
<http://lib.ru/POLITOLOG/LEBON/psihologia.txt>
13. Левин К. Теория поля в социальных науках/К.Левин.—СПб., 2000.-389 с.

14. Леонтьев О. Деятельность. Сознание. Личность / О.Леонтьев. — М. : Политиздат, 1975. — 268 с.
15. Майерс Д. Социальная психология / Д.Майерс; [перев. с англ.]. — СПб. : Издательство «Питер», 2000. — 688 с.
16. Мисия НЛП: новейшие американские психотехнологии / Пер. с англ. — М. : Институт Общегуманитарных исследований, 2000. — 352 с.
17. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С.Милграм. — СПб. : Питер, 2000. — 283с.
18. Москаленко В. Психологія соціального впливу / В.Москаленко. Навч.пос.— К. : Центр учбової літератури, 2007. — 448с.
19. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс / С.Московичи; [пер. с фр.].—М. :Центр психологии и психотерапии, 1998. — 480 с.
20. Ольшанский Д. Психология масс /Д.Ольшанский. — СПб.:Питер, 2001.— 386 с.
21. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л.Е.Лембрик — 2-ге вид., доповн. — К. : Академвидав., 2010. — 544с.
22. Орбан-Лембрик Л.Е. Масова культура і моделі поведінки / Л.Е.ОрбанЛембрик //Соціальна психологія. — 2005. — № 2. — С. 38-44.
23. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: [підручник: у 2 кн.]. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л.Е.ОрбанЛембрик. — К.: Либідь, 2006. — 560 с. westudents.com.ua/knigi/537-sotsalnapsihologiya-orban-lembrik-lb.html